

Monumentnummer*: 25772

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 30 augustus 1977
Kadaster deel/nr 82678/99

Woonplaats* Lemmer
Gemeente* De Fryske Marren
Provincie* Fryslân

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Lemmer	B			1960
Lemmer	B			1951
Lemmer	B			1953
Lemmer	B			1935
Lemmer	B			1963
Lemmer	B			1961
Lemmer	B			1962
Lemmer	B			1954

*Omschrijving***

Ir. D.F. Woudagemaal te Tacozijl.

Zeer groot stoomgemaal, naar plannen van Ir. D.F. Wouda uit 1913 gebouwd in 1917-1918. Machinepark ontworpen door Prof. Ir. Dijkshoorn in samenwerking met de fabrikant.

Het gemaal bestaat uit een terrein- en wateraanleg. De wateraanleg bestaat uit het Stroomkanaal, inlaatkom en een uitlaatkom aan de zijde van het IJsselmeer. De landaanleg bestaat uit de dijk ten westen van het Stroomkanaal met klinker oprijweg, kaden waaronder kolenloskade, vleugelmuren en kadehekwerken aan beide zijden van de machinehal.

Een machinehuis, een ketelhuis en haaks daarop een open kolenopslag, een gemetselde schoorsteen en ondergrondse rookgas- en stoomkanalen. Machinehuis in monumentale vormgeving herinnerend aan de Beursperiode van Berlage.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De Machinehal heeft een ziende bekapping van hout en stalen spanten. De bouwkundig in het gemaal opgenomen waterkeringswerken (vier stel vloeddeuren aan de zijde van de v.m. Zuiderzee) versterken het monumentale karakter van het geheel.

Evenwichtig kleurgebruik in de machinehal: contrastwerking tussen de licht gekleurde baksteen, de zwartgrijze stoommachines, de grijze centrifugaalpomp en het koperwerk aan de machines. Inventaris: in de machinehal vier tandem-compound stoommachines, elk van ca. 500 pk, ontworpen en uitgevoerd door de machinefabriek Louis Smulders/Jaffa te Utrecht in 1919. Elke stoommachine drijft twee centrifugaalpomp (Jaffa, 1920) aan. In de kelder o.a. twee elk door een kleine stoommachine aangedreven, condensor-units (Jaffa, 1920). In het ketelhuis vier Werkspoorvuurganglampijpketels, die de oorspronkelijk zes ketels vervangen.

In de machinehal tafeltjes met setjes koperen smeerkannen en oliespuiten.

Architectonisch belangrijk, zeer fraai en goed bewaard voorbeeld van een groot stoomgemaal uit de slotfase van het Nederlandse stoomgemaal. De stoommachines zijn unieke voorbeelden van de uitermate geperfectioneerde ingenieursproducten uit de eindperiode van het stoomtijdperk. De machinehal geeft een goed voorbeeld van de inmiddels vrijwel geheel verdwenen interieurs op dit gebied.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Gemaal (M)

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument